

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ
Циклова комісія аеронавігації

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни «Аеродроми»
вибіркових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Аеронавігація

Тема 11. Технологічний процес транспортних операцій в аеропорту

Вінниця 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від _____ № ____

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного коледжу
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від _____ № ____

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від _____ № ____

Розглянуто на засіданні циклової комісії аеронавігації, протокол від 29.06.2023 р № 14.

Розробник:

1. викладач циклової комісії аеронавігації, спеціаліст Дроздова С.П.

Рецензенти:

1. викладач циклової комісії технічного обслуговування авіаційної техніки Кременчуцького льотного коледжу Харківського університету внутрішніх справ, професор, доцент, к.х.н., Козловська Т.Ф.
2. командир льотного загону аеродрому «Велика Кохнівка» КЛК ХНУВС Шорохов І.В.

План лекції

1. Правила повітряних перевезень пасажирів і багажу.
2. Забезпечення якості перевезень.

Рекомендована література

Основна

1. Проектування та будівництво аеродромних комплексів : монографія / Г. М. Агєєва, Л. Г. Гуртіна, О. М. Дубік та ін.; за заг. ред. В. В. Карпова. - Херсон : Олді+, 2022. - 336 с.
2. Аеродромне забезпечення польотів. Київ, 2010.
3. Аеродроми цивільні. Терміни та визначення. – Київ : Держстандарт України, 1996. 31. ДСТУ-Н В.1.1-27-2010.

Додаткова

1. Додаток 14 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію. Вид 7-е. 2016.
2. Сертифікаційні вимоги до цивільних аеродромів України. Накази Державіаслужби.
3. Аеродроми цивільні. Терміни та визначення. – Київ : Держстандарт України, 1996. 31. ДСТУ-Н В.1.1-27-2010.
4. Положення про порядок використання аеродромів України. Київ, 2008.
5. Повітряний кодекс України. URL: <https://patrul.in.ua/doc/kod/pku/>
6. Керівництво з організації наземного руху в аеропортах цивільної авіації України. Київ, 2005.
7. Аеродромно-технічне забезпечення польотів. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/situation-doc/SI170082>
8. ДБН В2.2.-2022 Аеродроми. – К.: Мінрегіонбуд України, 2022. – 251с.
9. Міжнародні стандарти: ІКАО. Аеродроми. Том 1. – 2004.
10. Наказ № 191/446 від 20.06.2003 «Про затвердження Положення про порядок використання аеродромів України».
11. Наказ № 322 від 15.03.2019 р. «Про затвердження Авіаційних правил України «Інструкція з організації та здійснення контролю на безпеку в аеропортах України».

Текст лекції

Вибірка з наказу Державної Авіаційної служби України №1239 від 26.11.2018:

Сфера використання. Загальні та спеціальні умови перевезення

1. Ці Авіаційні правила є обов'язковими для авіаперевізників, які здійснюють будь-які міжнародні чи внутрішні перевезення пасажирів та/або багажу за винагороду або безкоштовно з/до аеропортів, розташованих на території України, а також для пасажирів цих авіаперевізників.

2. Перевезення пасажирів і багажу, передбачені пунктом 1 цього розділу, є предметом правил авіаперевізника, а також тарифних нормативів авіаперевізника, чинних на дату видачі квитка (оформлення електронного квитка), якщо таку дату не можна визначити - на дату початку перевезення.

Під час перевезення пасажирів і багажу застосовуються положення цих Авіаційних правил, правил авіаперевізника, тарифи і збори, чинні на дату видачі квитка (оформлення електронного квитка).

Зміни, які вносяться до цих Авіаційних правил та правил авіаперевізника, в тому числі до тарифних нормативів авіаперевізника, не можуть бути застосовані до договору повітряного перевезення пасажирів і багажу, якщо вони набрали чинності після укладення такого договору, крім випадків, передбачених законодавством України.

3. Українські авіаперевізники, крім тих, які здійснюють виключно чартерні рейси із бізнес-метою та/або виконують виключно польоти, які не передбачають перевезення пасажирів між різними аеропортами або злітно-посадковими майданчиками, зобов'язані затвердити власні правила авіаперевізника державною мовою за попереднім погодженням їх з Державіаслужбою.

Правила авіаперевізника мають бути спрямовані на підвищення ефективності та якості перевезень та мають бути не нижче рівня, встановленого цими Авіаційними правилами.

Умови договору на виконання чартерного рейсу з бізнес-метою не мають суперечити положенням цих Авіаційних правил та мають включати положення щодо прав пасажирів у разі відмови у перевезенні, скасування чи затримки рейсу.

Правила авіаперевізника, який здійснює перевезення пасажирів лише вертольотами пасажиромісткістю, що перевищує 15 крісел, мають містити положення щодо обслуговування пасажирів у разі здійснення рейсів зі злітно-посадкових майданчиків, умов реєстрації, проходження контролю на безпеку тощо.

4. Ці Авіаційні правила не використовуються під час перевезень пасажирів і багажу, що здійснюються за виключних умов, які не підпадають під звичайні операції та процедури організації перевезень пасажирів та багажу, у тому числі умовам, за яких здійснюються перевезення миротворчого контингенту, перевезення для ліквідації наслідків стихійного лиха, аварії тощо.

5. Авіаперевізник має право здійснити одне або серію перевезень пасажирів і багажу на спеціальних умовах у разі неможливості забезпечити перевезення відповідно до цих Авіаційних правил.

Рівень якості та безпеки під час таких перевезень має відповідати вимогам цих Авіаційних правил.

Правила авіаперевізника щодо використання спеціальних тарифів і умов перевезень окремих категорій пасажирів і багажу є спеціальними умовами.

6. Контроль за дотриманням цих Авіаційних правил покладається на уповноважений орган з питань цивільної авіації.

Договір перевезення пасажирів та/або багажу

1. Повітряні перевезення виконуються на підставі договору між авіаперевізником і пасажиром.

2. Укладення договору повітряного перевезення та його умови підтверджуються квитком, який видається пасажирові авіаперевізником або агентом з продажу.

3. Квиток надає право пасажирові, зазначеному у квитку, на переліт відповідним рейсом (рейсами) і зобов'язує авіаперевізника здійснити перевезення пасажирів і його багажу та надати інші послуги відповідно до договору повітряного перевезення, крім випадків, визначених у пункті 5 цієї глави.

4. Умови договору додаються до квитка і мають містити інформацію для пасажирів про обмеження відповідальності під час перевезення пасажирів та багажу, про податки і збори; час початку та закінчення реєстрації на рейс, посадки у повітряне судно; інформацію щодо зареєстрованого багажу та ручної поклажі; строки пред'явлення претензій щодо неналежного перевезення пасажирів та багажу; інформацію щодо заборони перевезення окремих речей у зареєстрованому багажі або у ручній поклажі; права пасажирів у разі відмови у перевезенні, скасування чи тривалої затримки рейсу; адресу авіаперевізника, за якою пасажирові мають змогу направляти свої звернення; іншу інформацію, яку авіаперевізнак вважає необхідною для пасажирів.

Умови договору повітряного перевезення не мають суперечити положенням Монреальської конвенції, Повітряного кодексу України та цих Авіаційних правил.

5. Авіаперевізнак має право відмовити в перевезенні пасажирів та визнати його квиток недійсним у разі:

пред'явлення особою пошкодженого квитка або квитка зі змінами, внесеними не авіаперевізнаком або його уповноваженим агентом з продажу;

встановлення факту придбання пасажирові квитка за допомогою фальшивої/краденої або недійсної платіжної картки (кредитної картки);

відсутності у квитку пасажирів польотного купона на відповідний рейс, інших невикористаних польотних купонів або пасажирського купона;

порушення послідовності використання польотних купонів з вини пасажирів;

неправильного застосування тарифу або несплати пасажирові вартості повітряного перевезення в повному обсязі на день виконання повітряного перевезення не з вини авіаперевізника та/або агента з продажу.

6. Квиток, визнаний недійсним з вини авіаперевізника та/або його агента з продажу, за вимогою пасажирів підлягає переоформленню.

Квиток, визнаний недійсним з причин, які не залежать від авіаперевізника та/або його агента з продажу, підлягає вилученню без переоформлення.

7. Виявлена під час передпольотної перевірки на борту повітряного судна особа без квитка або з квитком, визнаним авіаперевізником недійсним, підлягає висадці з борту повітряного судна.

8. У всіх випадках визнання квитка недійсним або виявлення на борту повітряного судна особи без квитка або з квитком, визнаним авіаперевізником недійсним, авіаперевізником або особою, яка представляє його інтереси, складається відповідний акт, оригінал якого надається пасажирів, а копія залишається у авіаперевізника.

9. Пасажир зобов'язаний зберігати квиток та інші перевізні документи до закінчення такого перевезення, а у разі виникнення претензії - до часу її вирішення.

Пасажир зобов'язаний пред'явити перевізні документи за першою вимогою авіаперевізника, його агента з обслуговування, експлуатанта аеропорту.

Клас обслуговування

1. Авіаперевізник має надати пасажирів обслуговування згідно з придбаним ним класом обслуговування. Авіаперевізник або агент з продажу зобов'язаний під час бронювання та/або оформлення квитка поінформувати пасажирів щодо обслуговування, яке надається у відповідному класі.

2. Пасажир приймається до перевезення у класі обслуговування, визначеному в польотному купоні, на дату польоту і відповідний рейс, на який пасажир має підтверджене бронювання.

3. Якщо квиток видається без підтвердженого бронювання (статус бронювання інший ніж «ОК»), бронювання місця здійснюється на запит пасажирів під час реєстрації за умови наявності такого місця в оплаченому класі обслуговування на відповідному рейсі.

Якщо для здійснення бронювання недостатньо часу, пасажир може бути прийнятий до перевезення без здійснення бронювання.

4. Авіаперевізник має право як з технічних, так і комерційних причин підвищити або понизити клас обслуговування. У разі пониження класу обслуговування авіаперевізник зобов'язаний якомога раніше повідомити про це пасажирів та запропонувати компенсацію з урахуванням положень [глави 5](#) розділу XV цих Авіаційних правил.

Вимоги до якості послуг, що надаються пасажирів на борту повітряного судна, залежно від класу обслуговування

1. Обслуговування пасажирів першого та бізнес-класу здійснюється в окремому салоні. Компонівка салону першого та бізнес-класу залежить від типу повітряного судна, що експлуатується. Кількість місць в салоні першого та бізнес-класу залежить від компоновки конкретного повітряного судна.

2. Преміум-клас (комфорт-клас) - клас підвищеної комфортності, стандарти обслуговування в якому (харчування та норми перевезення багажу) мають бути вищими за стандарти обслуговування в економічному класі. Салон преміум-класу (комфорт-класу) обладнується кріслами, передбаченими для салону економічного класу. Авіаперевізник може обладнати салон преміум-класу кріслами, аналогічними кріслам першого класу або бізнес-класу.

3. Салон преміум-класу (комфорт-класу) відділяється від салону бізнес-класу та салону економічного класу переділом (жорстким або м'яким).

4. Під час продажу квитка авіаперевізник зобов'язаний поінформувати пасажирів про обслуговування, яке надається пасажирів першого класу, бізнес-класу та преміум-класу (комфорт-класу) відповідно до правил авіаперевізника.

5. Салон економічного класу розташовується за салоном першого класу, бізнес-класу або за салоном преміум-класу (комфорт-класу) у разі його наявності.

Розміщення пасажирів здійснюється в пасажирському салоні зі стандартними кріслами.

6. Надання послуг із забезпечення пасажирів харчуванням має здійснюватись із суворим дотриманням строків зберігання продуктів.»
Кінець вибірки.